

עין משפט
נר מצוה

קסה:

מה התם **פסולא דאורייתא**. למאן דאמר צפרק המגרש (גיטין פו). גבי יש צו זמן ואין צו אלא עד אחד הולד כשר ככתב ידו ועד דוקא^א אבל כתב סופר ועד פסול לגמרי אחי שפיר אצל למי"ד נמי התם כתב סופר ועד נמי כשר הולד ואפי' בסופר דלא מוזכק קסה אלא קרי ליה הכא פסול דאורייתא ויז"ל דהאיא כאבדי דהכא קצירא ליה אי נמי הכא מיירי שהסופר צעאנמו חתם או שכתבו קרוב או פסול: **הבא** נמי פסולא דאורייתא. לאו דאורייתא ממנש דגט מקושר מדרבנן הוי כדאמר לעיל אלא מה שהולד ממזר מדרבנן כי היכי דהוי ממזר בפסול פשוט קרי ליה דאורייתא ולא דוקא ורשב"ס פירש פסול דאורייתא דלא גבי מבני חרי ואין נראה לרבי דלפי' () כי הוי פסולא דרבנן לא היה גבי מבני חרי: **אימא נכבא**. קושא תפסת מועט תפסת ^א

^(א) והכי הוי מצי לדחויי דנסכא פחות מדינר מיהו עוד קסה דכמחצות פרק צמרא (דף קי:) אמרי' כתוב צו צבל מגצהו ממעות שצבצל כתוב צו כסף סתם כל מה שירצה לזה מגצהו פירוט מטבצ פחותה של כסף פירין ואימא נסכא ומימא ^(א) וכי נסכא פחותה מאיסקר שאין צה רק ^א [שמונה] פרוטות ומאי שנא נסכא ממניי פרוטות דהא מה שירצה קאלמר^א התם היינו מטבצ פחות של כסף מדפירין עלה ואימא פריטי ומשני פריטי דכספא לא עבדי דעבדי אינשי נותן לו והכא נמי בשמעמין משמע הכי דגרעי מאיסקר אס נפרש דמכח גריעותא מקשה אימא נסכא דאי לא גריע טפי מאיסקר צרישא הוי ליה לאקשווי ואימא פריטי ורבינו

מצרפינן או דלמא ל"ש שלא להו אני איני כדוי שאתם שלחתם לי אלא כך דעת תלמידכם נוטה ישיצטרפו רבינא אמר הכי שלחו ליה שלשה שישבו לקיים את השטר ומת אחד מהן צריכי למכתב במותב תלתא הוינא וחד ליתוהי או לא שלא להו אני איני כדוי שאתם שלחתם לי אלא כך דעת תלמידכם נוטה ישצריכין למכתב במותב תלתא הוינא וחד ליתוהי ועל דא עיילוהו לרבי ירמיה בבי מדרשא: **בתנאי'** כתוב יבו זוזין מאה דאינון סלעין עשרין אין לו אלא עשרין זוזין מאה דאינון תלתין סלעין אין לו אלא מאה כסף זוזין דאינון וגמחק ה"אין פחות משתים כסף סלעין דאינון וגמחק אין פחות משתים דרבנות דאינון וגמחק אין פחות משתים כסף סלעין ומלמטה מנה יתכל הולך אחר התחתון וא"כ למה כותבין את העליון שאם ^(א) תמחק אות אחת מן התחתון ילמד מן העליון: **גב'** תנו רבנן ^(ב) ה"אמר כסף אין פחות מדינר כסף כסף דיגירן ודיגירן כסף ה"אין פחות משני דיגירן כסף כסף בדיגירן אין פחות מבשני דיגירן דהב כסף אמר מר כסף אין פחות מדינר כסף ^(ג) ואימא נסכא אמר רבי אלעזר ידכתוב ביה מטבע ואימא פריטי אמר רב פפא ב'באתרא דלא סגי פריטי דכספא תנו רבנן ^ב דהב אין פחות מדינר דהב דיגירן ודיגירן דהב אין פחות משני דיגירן דהב בדיגירן אין פחות מבשני דיגירן כסף דהב אמר מר דהב אין פחות מדינר דהב ^ג אימא נסכא אמר רבי אלעזר ידכתב מטבע

ומשני הא קמ"ל מנתי' דקמני פשוט שכמוצ צו עד אחד פסול שילמד מקושר ממנו ^(ד) ולהכי מנייה לעד אחד למימרא מה עד אחד פסול דאורייתא כדכתבי (דברים יט) לא יקום עד אחד באיש כו' אף שנים שצמקושר הטילו עליו חכמים פסולא דאורייתא ואס גט אינה

מגורשת ואס שטר מלוה הוא אינו טורף ממשעבדי אצל אס יש שם עד אחד צעל פה עם עד אחד החתום צשטר אז יהיה השטר כשר לגמרי דמנטרפיין: **סדע דשלחו ליה כו'.** ושלח להו דמנטרפיין דשלחו ליה חכמים לר' ירמיה לנצר דאפקוהו מצי מדרשא כדאמר צפרק לא יחפור מצי מדרשא ^(לעיל דף כג:) אפקוהו לר' ירמיה מצי מדרשא ועל דא עיילוהו כדאמרין צמסקנא: **מהו שיצטרפו.** דנימא כמאן דחטימי תרוייהו צשטרא דמי: **אלינא דפי"ק דר' יהושע בן קרחה כו'.** פלוגמתייהו צנסהדרין צפרק זה צובר (דף ג.) דמינא ^(א) אין עדותן מאנטרפת צצ"ד עד שיראו שניהם כאחד רבי יהושע בן קרחה אומר אפי' צוה אחד זה אין עדותן מתקיימת עד שיעירו שניהם כאחד רבי נתן אומר שומעין דצריו של זה היום וכשיצא צצריו למחר שומעין דצריו והני שני מחלוקות של ר"י בן קרחה ורבנן ודרכי נתן ורבנן התם מפרש טעמא איציעית אימא קרא ואצ"א סברא: **השפא.** השנים החתומים צשטר ורזין אנו לקיים עדותן צשטר שהן חתומין צו או שנים צעל פה לעינן לגבות ממון בעדותן צלא שטר אין מאנטרפיין אס לא שראו שניהם כאחד את עדותן ואפי"ג דממנה נפשא תרוייהו אחד מנה קא מנסלדי: **אלינא דר' יהושע (י.)** שנים ככתב ושנים צעל פה מאנטרפיין אפי' אס צוה אחר זה ראו עדותן אצל אס עד אחד ככתב כו': **אמר ליה.** רב אשי לאמימר אכן הכי מתנינן לה כו' ולא תקשי מיניה לאבדי דלאמר אין מאנטרפיין: **מהו שיצאו צ"ד.** זה אלל צ"ד אחר לצרף עדותן ששמעו ושפטו לפי העדות: **אלינא דפי"ק דרבי נאן.** למעלה פירשתיא וצשראו שניהם כאחד אפס לא העידו צצית דין כאחד צהכי פליגי רבי נתן ורבנן: **ומה אחד מנן.** לאמר שהעידו העדים על חמימת ידם צפני שלשה ואין קיום השטר אלא צג' דצעין צ"ד לקבל העדות: **וחד ליתוסאי.** דלא מתמחי צסקירא מאי דכתיב צרישא צמותב תלתא הוינא וצסופו לא נחתמו אלא שנים: **על דא עיילוהו.** שהשיצ להם כהוגן דהא דאפקוהו ששאל שלל כהוגן רגלו אחת חוץ לתמוסו^א ורגלו אחת צתוך התמוסו^א ועל דא אפקוהו מצי מדרשא צפרק לא יחפור והשתא הוא דעיילוהו: **בתנאי' כסוד צו.** צשטר מלוה זוזים מאה דאינון עשרים סלעים לזה פלוני מפלוני ואף על פי

שמהא זחי הרי הן (צבלל) כ"ה סלעים אין למלוה אלא (מנה) כ' ^(א) זוזים דיד צעל השטר על התחתונה והמוציא מחצירו עליו הראיה ושמה כך פי' מאה זוזים גרועים וחסירים שאין אלא כ' סלעים: אין לו אלא מנה. מאה זוזים שיש לפרש כך זוזים מאה דאינון תלתין סלעים קלים שאין שוין אלא כ"ה סלעים דיד צעל השטר על התחתונה. הסעל ארבעה דיגירן המנה כ"ה סלעים: **וגמחק.** המנינן שכמוצ צו אחר דאינון: **דרכנותו.** צלע"ז קיינוש' והס דרכנותות צצסכפר עוצא ^(ב): **ומלמטה מאסיה.** כשכפל צצריו צשטר: **הכל הולך אחר הסהחון.** אלא שלא יהא כתוב צשיטה אחרונה: **למה כותבין אס העליון.** הואיל וצסוף השטר חוזר וכופל את דצריו צכותבין ושוין אחריות ממון זה כך וכך קצלתיו עלי ועל ירמי' כו': **גב' ס"ר כסף אין פחות מדינר כסף.** כסף לזה פלוני מפלוני: **כסף דיגירן או דיגירן כסף אין פחות משני דיגירן כסף.** לזה דהכי משמע כסף שני דיגירן לזה פלוני מפלוני: **כסף צדיגירן אין פחות משני דיגירן וזה כסף.** דכסף צדיגירן משמע כסף לזה פלוני מפלוני שזה שני דיגירן של וזה וכדמפרש לקמן [קסו.] שכמוצ כסף צדיגירי משמע דיגירי וזה צלל צדיגירין היינו שני דיגירין של כסף ^(א) (אין פחות מכסף צוה שני דיגירין של וזה): **וזה צדיגירין אין פחות משוה שני דיגירין של כסף.** אותו וזה שווה וכדמפרש לקמן [שס] דדיגירין משמע של כסף: **פריטי**

לזה פלוני מפלוני אין פחות דיגירין של כסף. דיגירין אין פחות משנים. אבל אם כתב כסף בדיגירי חייבי פלוני לפלוני משמע כסף חייב לו שהוא שוה ב' דיגירין (דיגירים) של זהב. אין פחות מב' דיגירי של זהב מכסף חייב לו: ואימא נסכא. חתיכה של כסף קטנה חייב לו: ואימא פריטי. קטנים של כסף. דאית ביה מטבע. דלא סגיא פריטי דכספא. ומטבע שלהם אין פחותה מדינר ומשום הכי היכא דכתב כסף סתם משמע דינר: ת"ר אי כתב בשטר זהב סתם לזה פלוני מפלוני אין פחות מדינר זהב ח' פשיטוס למשקל ברזל. ואי כתב זהב דיגירן או דיגירי זהב אין פחות משני דיגירים של זהב. ואי כתב זהב בדיגירין אין פחות מבשני דיגירין כסף דזהב

גט פשוט פרק עשירי בבא בתרא

א) [לעיל דף לג. וש"נ],
ב) [שם וש"נ] פסגהדרין ג.,
ג) [שם גי' הרי"ף והרא"ש] והני הנוטה שאם לא כתב אות אחת. מ"מ, ד) מנחות דף קו. ע"ש כמותות דף קי: ע"ש,
ה) [כמותות שם מנחות שס,]
ו) [למחש"ש רש"ש],
ז) [מחש"ש רש"ש],
ח) רש"ל סלעים,
ט) רש"ל למ"ו,
י) רש"ל מנין,

הגהות הב"ח

א) גב' מצי רבנן כסף כל"ל ויפית אמר נמחק:
ב) רשב"ם ד"ה ומשני וכו' ולהכי נתן לעד אחד למימרא מה עד אחד פסול:
ג) ד"ה אלינא וכו' דמינא לעולם אין עדותן מאנטרפת עד שיראו שניהם כאחד וכו' ואין עדותן מתקיימת בב"ד עד שיעירו:
ד) ד"ה אלינא דרבי יהושע בן קרחה שנים ככתב:
ה) תוס' ד"ה הכא וכו' דלפילו אי הוי פסולא:
ו) ד"ה אימא נכסא וכו' והבא הוי מצי לדחוי:
ז) בא"ד ומימא דאי נסכא פחותה מלוקס שאין בו רק שמונה פרוטות מאי קושיא מהו משמונה פרוטות קאמר דלא מה שירא קאלמר התם דריינו מטבע פחותה כל"ל:

לעני רש"י

קיינוש' [קיינויז'ש].
פרוטות, מכותבות קטנות.

מוסף רש"י

ואימא נכסא. חמיסא כסף (מכותבות קי'). ואימא פריטי. ותלמא שיון לו תשס' או כסף שוה מאה פרוטות (שסו). אימא נסכא. חמיסה תלם של וזה שקורין פט"לא (מנחות קז).

מוסף תוספות

א. דכתב יד כעדים דמי ורשורא מעליא הוא וכדתנן הוציא מלוי כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין. אלמא דשטרא מעליא הוא, אלא מזה לא גבי ממשעבדי משום דלית ליה קלא. שיע"א גיטין פו. ב. [ו]למה קאמר נאמר נסכא גביות גרולא. הא יד בעל השטר על התחתונה. שטס מקולטת צסס הרא"ש. ג. [ו]תאין קורשיא, דאין האי דהא קאמר מה שרצה מגביות. מנחות קי: מו"ק וזלמא, ושין צגהיות צצבת, ושין מוהרש"ל דקויות מוס' ושין יד נסכא פחותה מלוקס, ושין מוהרש"ל שם כמנחות מדוע ליכא לפוש קושת תמוס' כמו שפי' צגהיות ה"מ, עיי"ש צמחש"א.

רבינו גרשום (המשך)

ליה משום דשפיר פשט [תנא] דאפקוהו (לעיל בפ' קא יתפוח) משום דאיבעיא ליה רגלו אחת שי גופיל בתוך חמשים ורגלו אחת חוץ לחמשים מהו: כתוב בו. בשטר זוזין מאה חייבי פלוני לפלוני: וגמחק אותו סכום ואינו ניכר. ודאי אין זוזי דאינון פחות משנים: דרכנותו. של זהב שלועזין מקושי: ת"ר כתוב בשטר כסף. סתם לזה פלוני מפלוני כסף. ברדאי אין פחות מדינר כסף כסף חייב לו. ואי כתב לו שחור זיגרום או זיגירים כסף לזה פלוני מפלוני אין פחות מדינרין של כסף. דיגירין אין פחות משנים. אבל אם כתב כסף בדיגירי חייבי פלוני לפלוני משמע כסף חייב לו שהוא שוה ב' דיגירין (דיגירים) של זהב. אין פחות מב' דיגירי של זהב מכסף חייב לו: ואימא נסכא. חתיכה של כסף קטנה חייב לו: ואימא פריטי. קטנים של כסף. דאית ביה מטבע. דלא סגיא פריטי דכספא. ומטבע שלהם אין פחותה מדינר ומשום הכי היכא דכתב כסף סתם משמע דינר: ת"ר אי כתב בשטר זהב סתם לזה פלוני מפלוני אין פחות מדינר זהב ח' פשיטוס למשקל ברזל. ואי כתב זהב דיגירן או דיגירי זהב אין פחות משני דיגירים של זהב. ואי כתב זהב בדיגירין אין פחות מבשני דיגירין כסף דזהב

לו א מיי פיד מהל' עדות הלכה ו סתם עשין קט טוש"ע ח"מ ק"ל סעיף יא:
לו ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף יב:

לח א גמ"ח שם פ"ו הלכה ו סתם שם טוש"ע ח"מ סי' מז סעיף כט:

לב א ד מיי' פכ"ז מהל' מלוה ולוה הלכה יד סתם עשין דט טוש"ע ח"מ סי' מז סעיף ה:

ב ה טוש"ע שם סעיף יא:
בא ו מיי' פכ"ז מהל' מלוה ולוה הל' יד טוש"ע שם סעיף ה:

בב ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ו:

בג ה ט ו ב ל מ ב מיי' פכ"ז מהל' מלוה ולוה הלכה ו סתם עשין דט טוש"ע ח"מ סי' מז סעיף יג:

רבינו גרשום

למיטרף [מלקוחות]. אלא קשיא מתני'. לאמימר א"כ מאי קמ"ל מתני' פשוט שכתב בו עד אחד פסול פשיטא. ומשני אח קמ"ל דשני עדים החתומין על השטר מקושר כעד אחד דחתום בפשוט דמי: מה התם. בפשוט אי ליכא אלא עד אחד חתום איכא פסולא דאורייתא. דאפי' תפיס מלוה חתמת ההוא שטרא בספקי' מיניה. אף הכא במקושר דחתימו ביה תרי סהדי בלבד הוי פסולא דאורייתא ואי תפיס מפקינן מיניה דלא סגיא בלא ג' סהדי: תדע. ודאי דעד אחד ככתב ועד אחד על פה מאנטרפיין לעדות אלא וכשרין דשלחו ליה חבורא לר' ירמיה: אליבא דר"ק לא תיבעי' לך. דאפי' שנים ככתב ושנים על פה שלא ראו זאת העדות ביחד אלא זה ראה מחלוק זה שלה פלוני מפלוני מנה ודכי נמי איך ולא הוי מכירין זה את זה ודאי לא מצטרפיין הואיל ולא ראו עדותן: ודאי כי תיבעי' לך אליבא דר' יהושע בן קרחה. דאמר בזה חזק זה מצטרפי הואיל דעל מנה אחד מסתרי ומצטרפי שנים ככתב ושנים בעל פה הכי נמי מצטרפי הואיל דמסתרי עדות אחת. אבל עד אחד ככתב ועד אחד על פה אפי"ג דתרוייהו הוו לעדות אחת אהדרי לא מצטרפי הואיל דאחד ככתב ואחד על פה. או דלמא לא שטאומצטרפי: שיצטרפו. אלמא דמצטרפי: איל לעולם לא מצטרפי. והאי דאמריתו דמיבעי לר' ירמיה לא הכי קא מיבעיא ליה כלל. כלומר [לא] משי"ה שלחו ליה דאנן הויא בעיא הכי מתנינן לה. שנים שהעידו עדות אחת והעיד עד אחד עדותו בב"ד אחד ואחד העיד בב"ד אחר והלכו למדינת הים. מהו שיאב בית דין אצל בית דין ויצטרפו דכעדים דמי: אליבא דת"ק דר' נתן. לא תיבעי' לך דאפי' בחד בי דינא לא מצטרפי. אם מסתרי זה שלא בפני חבירו וזה שלא בפני חבירו אפילו בב"ד אחד כ"ש בשני בתי דינן לא מצטרפי: כי תיבעי' לך אליבא דר' נתן. דאמר שומעין דבריו של זה היום ולכשחברו חבירו למחר שומעין את דבריו: שנים שהעידו בב"ד על חתימת יד שני עדים והלכו להם שנים מאות: ג' בתי דינן למדינת הים והשתא לא מצי הוי חד ב"ד ותורו והעידו בב"ד אחר והלכו להן שנים מהן ותורו העידים והעידו ב"ד

והלכו להם שנים ונשתירי אחד מהן מכל בית דין ובית דין מהו שיבוא אותו אחד שנשתירי מכל בית דין ובית דין דהיו ג' בתי דינן ויצטרפו לקיים השטר בעדותן. אליבא דר' נתן דאמר שומעין דבריו של זה היום וכשיבוא חבירו למחר שומעין לו. לא תיבעי' לך דודאי מצטרפי. דהשתא עדים דלא בקיאי כולי האי מצטרפי. דיני דבקיאי ומובהקים לחקור ולדרוש לא כ"ש דמצטרפי. והא פלוגתא דר' נתן ור' יהושע במס' סנהדרין בפ' דיני ממונות זה בורר לו שלשה: ב"ד שישבו לקיים את השטר ומת אחד מהן. קודם שחתמו וקיום השטר צריך. ג' ב"ד וצריכי למיכתב במותב תלתא הוינא כו': ועל דא עיילוהו לר' ירמיה כבי מדרשא. לכל חד חד כדאית